

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล สังกัด

กรุงเทพมหานคร

Model Based on Good Governance Principles for Small-Size Educational Institutions under The Bangkok Metropolitan Administration

สุรภา ดุลยพัฒน์^{1*} ระวิง เรืองสังข์² อินถา ศิริวรรณ³

^{1,2,3}คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย

Surapa Duniyapat^{1*}, Rawing Ruangsanka², Intha Siriwan³

^{1,2,3}Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

✉: * surapaduniyapat@gmail.com

(*Author Corresponding Email)

Received: 22 May 2026; Revised: 05 June 2026; Accepted: 05 July 2026

© The Author(s) 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร และ 4) เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 346 คน และทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล จำนวน 30 คน ณ โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 1 แห่ง ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ในช่วงเดือนมิถุนายน – กรกฎาคม 2568 การวิจัยเชิงคุณภาพสัมภาษณ์ กลุ่มเป้าหมายจำนวน 9 รูป/คน และการสนทนากลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ จำนวน 9 รูป/คน เครื่องมือในการวิจัย คือแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และคู่มือการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยค่าความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเขียนวิเคราะห์แบบสรุปความแบบเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านนิติธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักคุณธรรม 2) ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ ระบบและกลไก รวมถึงโครงการส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล วิธีการดำเนินงาน แนวทางการประเมินผลเงื่อนไขความสำเร็จ และกระบวนการบริหารสถานศึกษาแบบบูรณาการหลักธรรมาภิบาล

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษา, สถานศึกษาขนาดเล็ก, โรงเรียนประถมศึกษา, หลักสูตรมาภิบาล

Abstract

This research aims to 1) study the needs for managing small schools according to good governance principles; and 2) develop a model for managing small schools under the Bangkok Metropolitan Administration (BMA) based on good governance principles. This research employs a mixed-methods approach, combining quantitative and qualitative research. Quantitative research involved a sample of 346 school administrators from the BMA and a pilot test of the model for managing small schools based on good governance principles with 30 participants at one small BMA school during June-July 2025. Qualitative research included interviews with 9 administrators and focus group discussions with 9 experts. Research instruments included questionnaires, interview guides, and focus group discussion manuals. Statistical analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and qualitative summary analysis. The results showed that: 1) The overall needs for managing small schools under the BMA based on good governance principles were high. When considering each aspect individually, the needs were ranked from most to least needed as follows: cost-effectiveness, rule of law, participation, accountability, and transparency. And regarding the moral aspect, 2) The results of developing a model for managing small schools based on good governance principles in Bangkok found that the knowledge gained from the research includes principles, objectives, systems and mechanisms, as well as projects to promote the management of small schools based on good governance principles, methods of operation, guidelines for evaluating success conditions, and the integrated school management process based on good governance principles.

Keywords: School administration, small schools, primary schools, good governance.

1. บทนำ

การบริหารเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งต่อการดำเนินงานขององค์กร เพราะเป็นเครื่องมือที่ชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จและความล้มเหลวควรมีประสิทธิภาพหรือความไร้ประสิทธิภาพขององค์กร การบริหารเป็นลักษณะการทำงานร่วมกันของกลุ่มบุคคลในองค์กร เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยนำศาสตร์และศิลป์ พร้อมด้วยทรัพยากรทางการบริหารมาใช้ในการกระบวนการบริหารได้อย่างเหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพ อาจกล่าวได้ว่าทรัพยากรทางการบริหารที่สำคัญที่สุด คือผู้บริหาร ผู้บริหารเป็นหลักชัยของหน่วยงานและเป็นดวงประทีปของผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารที่ดีจะต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานและพยายามทำตนให้เป็นທີ່เลื่อมใสศรัทธาของผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างแท้จริง (พระอุทิศ สมมาภาณี (แท่งทอง), 2564)

การบริหารเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งต่อการดำเนินงานขององค์กร เพราะเป็นเครื่องมือที่ชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จและความล้มเหลว ความมีประสิทธิภาพหรือความไร้ประสิทธิภาพขององค์กร การบริหารเป็นลักษณะการทำงานร่วมกันของกลุ่มบุคคลในองค์กร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยนำศาสตร์และศิลป์ พร้อมด้วยทรัพยากรทางการบริหารมาใช้ในการกระบวนการบริหารได้อย่างเหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพ (พระสกล ฐานธมโม(อินทร์คล้าย), 2556)

ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กจึงจำเป็นต้องจัดระบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล เพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพเพื่อลดบรรเทาแก้ไข้ปัญหาต่างๆ และรองรับความเปลี่ยนแปลงและความหลากหลายที่เกิดขึ้น ถึงแม้ปัญหาที่เกิดขึ้นจะมีความรุนแรงก็ยังช่วยลด หรือบรรเทาความรุนแรงลงไป และปัญหาที่ไม่รุนแรงก็อาจจะไม่เกิดขึ้นอีก ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งทุกด้าน มีสมรรถนะ มีความโปร่งใส สามารถอยู่ร่วมกันได้ด้วยความสุขและความเอื้ออาทรต่อกัน มีความเจริญด้วยฐานอันมั่นคง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการจัดการสถานศึกษา เพราะเกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของการปฏิบัติงานของครูและคุณภาพผู้เรียน ฉะนั้นผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน และพยายามทำตนให้เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของผู้ร่วมงาน ตามแนวคิดเรื่องการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล หรือการบริหารที่ดี และผู้วิจัยเห็นว่า การบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก จะต้องมีการบริหารและจัดการที่ดี มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อให้การบริหารงานของสถานศึกษาประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียนในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดกรุงเทพมหานครต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร

3. วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีโดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการการวิจัย ประชากร ได้แก่ บุคลากรในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 3,224 คน (โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร, 2567) ส่วนกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรในสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2567 โดยการเปิดตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan ที่สรุปว่า กลุ่มตัวอย่าง ได้จำนวน 346 คน (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W,1970)

2. เครื่องมือวิจัย การวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อศึกษาความต้องการจำเป็น มี 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และประสบการณ์ในการทำงาน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (Check

List) ตอนที่ 2 สภาพการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบจำแนกตามสภาพการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักนิติธรรม จำนวน 5 ข้อ 2) ด้านหลักคุณธรรม จำนวน 5 ข้อ 3) ด้านหลักความโปร่งใส จำนวน 5 ข้อ 4) ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำนวน 5 ข้อ 5) ด้านหลักความรับผิดชอบ จำนวน 5 ข้อ 6) ด้านหลักความคุ้มค่า จำนวน 5 ข้อ รวม 30 ข้อ โดยใช้มาตรวัดแบบ Likert Scale ที่สรุปว่า แต่ละคำถามจะมีคำตอบเป็นตัวเลือก 5 ระดับ (Likert, 1967)

ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ได้แก่ 1) ผู้วิจัยศึกษาระเบียบวิธีเกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถาม และสร้างแบบสอบถามให้ตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย 2) นำเสนอแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาตรวจสอบคุณภาพ 3) ขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ตามวิธีการของ Rovinelli & Hambleton ด้วยเกณฑ์ค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป ทุกข้อคำถามได้รับการยอมรับ จากนั้นผู้วิจัยปรับปรุงภาษาให้สมบูรณ์ตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ 4) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มทดลองใช้ที่มีบริบทใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของ Cronbach ด้วยเกณฑ์ค่า Cronbach's Alpha มากกว่า 0.70 ขึ้นไป ทั้งนี้ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.971 สามารถนำไปใช้เพื่อทำการเก็บข้อมูลได้ 5) ปรับปรุง ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามก่อนนำไปแจกกับกลุ่มตัวอย่าง (Cronbach, L. J., 1971)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย โดยนำส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย และส่งแบบสอบถามออนไลน์ ด้วยแบบสอบถามที่สร้างจาก Google Forms

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้ระบบคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการของ Best ที่สรุปว่า เป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด (Best, J. W., 1977) และทำการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นและจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น โดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) (สุวิมล ว่องวานิช, 2558)

ระยะที่ 2 เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร

1. การสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ สัมภาษณ์ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 9 รูป/คน ด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purpose Sampling) แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนา 2) ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านพุทธบริหารการศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสัมภาษณ์ (Interview) เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง มีประเด็นคำถามแบบปลายเปิด 6 ประเด็นจากการศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรร

มาภิบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ 6)หลักความคุ้มค่า โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ ชื่อ - นามสกุล ตำแหน่ง ตอนที่ 2 สภาการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ 6)หลักความคุ้มค่า

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสัมภาษณ์ (Interview) ดำเนินการโดยผู้วิจัยเริ่มจากการศึกษาทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล 6 ด้าน ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า จากนั้นกำหนดกรอบแนวคิดและจุดประสงค์ของแบบสัมภาษณ์ ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ สร้างและตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Validity) ของเครื่องมือ ปรับแก้ตามคำแนะนำ จัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์ และเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 9 คน โดยลงพื้นที่เก็บข้อมูลด้วยตนเอง พร้อมหนังสือขอความร่วมมืออย่างเป็นทางการและดำเนินการศึกษาภาคสนาม (Field Studies) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล ผ่านการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กับผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 รูป/คน โดยคัดเลือกแบบเจาะจง (Purpose Sampling) โดยใช้คู่มือสนทนาที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ ข้อมูลเริ่มจากการศึกษาทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของคำถาม จากนั้นสร้างคู่มือการสนทนากลุ่มฉบับสมบูรณ์สำหรับใช้จริง ผู้วิจัยจัดประชุมวางแผน วัน เวลา สถานที่ พร้อมจัดหนังสือเชิญและเอกสารประกอบ ระหว่างประชุมมีการนำเสนอข้อมูล บันทึกเสียง ภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหว จากนั้นถอดเทป วิเคราะห์เนื้อหา และสรุปข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร ดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนี $PNI_{modified}$ ของสภาพที่เป็นจริง สภาพที่ควรจะเป็น และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม

ด้าน	การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร	สภาพที่ปฏิบัติจริง (D)			สภาพที่คาดหวัง (I)			ความต้องการจำเป็น			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	I	D	$PNI_{modified} (I-D)/D$	ลำดับ
1	ด้านนิติธรรม	4.22	0.70	มาก	4.62	0.60	มากที่สุด	4.62	4.22	0.095	2
2	ด้านหลักคุณธรรม	4.25	0.69	มาก	4.65	0.58	มากที่สุด	4.65	4.25	0.089	6

ด้าน	การบริหารสถานศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร	สภาพที่ปฏิบัติจริง (D)			สภาพที่คาดหวัง (I)			ความต้องการจำเป็น			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	I	D	$PNI_{modified}$ (I-D)/D	ลำดับ
3	ด้านหลักความโปร่งใส	4.26	0.65	มาก	4.66	0.57	มากที่สุด	4.66	4.26	0.090	5
4	ด้านหลักการมีส่วนร่วม	4.26	0.64	มาก	4.66	0.55	มากที่สุด	4.66	4.26	0.094	3
5	ด้านหลักความรับผิดชอบ	4.25	0.66	มาก	4.66	0.55	มากที่สุด	4.66	4.25	0.093	4
6	ด้านหลักความคุ้มค่า	4.22	0.71	มาก	4.65	0.57	มากที่สุด	4.65	4.22	0.100	1
รวม		4.24	0.69	มาก	4.65	0.57	มากที่สุด	4.65	4.24	0.15	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัญหาที่ปฏิบัติจริง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.69) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า ด้านหลักความโปร่งใส อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.65) ด้านหลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.64) ด้านหลักคุณธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.70) ด้านหลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.71) ด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.71) และด้านนิติธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.70)

สภาพที่คาดหวังการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.57) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า ด้านหลักความโปร่งใส อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.57) ด้านหลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.55) ด้านหลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.55) ด้านหลักคุณธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.58) ด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.57) ด้านนิติธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.60)

ลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified} = 0.150$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน ความต้องการจำเป็นอันดับ 1 คือด้านหลักความคุ้มค่า ($PNI_{modified} = 0.100$) อันดับที่ 2 ด้านนิติธรรม ($PNI_{modified} = 0.095$) อันดับที่ 3 ด้านหลักการมีส่วนร่วม ($PNI_{modified} = 0.094$) อันดับที่ 4 ด้านหลักความรับผิดชอบ ($PNI_{modified} = 0.093$) อันดับที่ 5 ด้านหลักความโปร่งใส ($PNI_{modified} = 0.090$) อันดับที่ 6 ด้านหลักคุณธรรม ($PNI_{modified} = 0.089$)

จากผลการสังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้วยการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร สอบถามบุคลากรในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 346 คน และสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 คน ผู้วิจัยนำเสนอรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร จากประเด็นในการสัมภาษณ์เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยสรุปตามองค์ประกอบของรูปแบบ ที่สำคัญของรูปแบบการ

บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้งหมด 6 องค์ประกอบ คือ 1. หลักการ 2. วัตถุประสงค์ 3. กระบวนการบริหารสถานศึกษาแบบบูรณาการหลักธรรมาภิบาล 4. การประเมินผลโดยมีรายละเอียด 5. แนวทางการประเมินผล และ 6. เงื่อนไขความสำเร็จ

1. หลักการ คือ การพัฒนาการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล เป็นภารกิจสำคัญที่มีบทบาทโดยตรงต่อความสามารถในการนำพาโรงเรียนสู่ความสำเร็จและยกระดับคุณภาพ การศึกษาอย่างยั่งยืน บูรณาการควบคู่กับการยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะ หลักธรรมาภิบาล 6 ประการ ได้แก่ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และ 6) หลักความคุ้มค่า การนำหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ประการมาเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนา รูปแบบการบริหาร จะช่วยยกระดับคุณภาพการทำงานของผู้บริหารและบุคลากรให้ก้าวสู่มาตรฐานใหม่ของการบริหารสถานศึกษาที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และยึดประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ ยังช่วยสร้าง วัฒนธรรมองค์การที่เน้นความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม เกิดความคุ้มค่า และผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจน

2. วัตถุประสงค์ 1. เพื่อพัฒนาการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร ให้มีความเป็นระบบ โปร่งใส และมีประสิทธิภาพ โดยบูรณาการหลักธรรมาภิบาลกับบทบาทผู้นำของผู้บริหารอย่างเป็น รูปธรรม 2. เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการพัฒนาตนเอง การ ตัดสินใจ และการบริหารงานในทุกด้านอย่างต่อเนื่อง 3. เพื่อพัฒนาต้นแบบและแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร สถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล ที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของสถานศึกษาในสังกัด กรุงเทพมหานคร

3. กระบวนการบริหารสถานศึกษาเป็นแนวทางและขั้นตอนที่สะท้อนการจัดการงานของ สถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วยการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ การประสานงาน และการ ควบคุมงาน เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดย ครอบคลุมการบริหารใน 4 ด้านสำคัญ ได้แก่ งานวิชาการ งานบุคคล งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป

4. การนำไปใช้ รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล สังกัด กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย โครงการ 6 โครงการ 1. การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ด้านภาวะผู้นำการ เปลี่ยนแปลง เรื่อง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และสร้างนวัตกรรม 2. ผู้บริหารสถานศึกษาด้านวิสัยทัศน์กว้างไกล เรื่อง วิสัยทัศน์ในการกำหนดกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษา 3. ผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารจัดการที่ดี แบบผู้บริหารยุคใหม่ เรื่อง การพัฒนานวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการศึกษา 4. ผู้บริหาร สถานศึกษา ด้านทักษะการสื่อสารและมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เรื่อง ปฏิภาณไหวพริบในการพูดและมีความอ่อนน้อม ถ่อมตนช่วยเหลือในการจัดการเรียนการสอน 5. ผู้บริหารสถานศึกษา ด้านบุคลิกภาพดี เรื่อง ความมั่นคงใน อารมณ์และความเชื่อมั่นในตนเอง 6. ผู้บริหารสถานศึกษาด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณของผู้นำ เรื่อง ความประพฤติปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอปลายและเหมาะสมแก่ฐานะ ได้บูรณาการหลักธรรมาภิบาล ในทุก

กิจกรรม โดยใช้ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

5. แนวทางการประเมินผล ประกอบด้วย 1) การประเมินความรู้ความเข้าใจ ได้แก่ แบบทดสอบ 2) การประเมินการนำไปใช้ ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรม 3) การสอบถาม ได้แก่ แบบประเมินความพึงพอใจ 4) การตรวจสอบ ได้แก่ แบบรายงานการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา 5) การประเมินตนเอง ได้แก่ แบบประเมินตนเอง 6) การประเมินเจตคติ ได้แก่ แบบประเมินเจตคติ และมีการบูรณาการหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ควรกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจน ครอบคลุมทั้งด้านกระบวนการและผลลัพธ์ โดยตรวจสอบการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และมาตรฐานจริยธรรม พร้อมทั้งประเมินระดับความเปิดเผยข้อมูล และการเข้าถึงข้อมูลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

6. เงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) เลือกวิธีการประเมินที่เหมาะสม ควรเลือกวิธีการประเมินที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการประเมินและบริบทของสถานศึกษา 2) ใช้เครื่องมือวัดที่น่าเชื่อถือ ควรใช้เครื่องมือวัดที่มีความน่าเชื่อถือและได้รับการยอมรับในวงวิชาการ 3) รวบรวมข้อมูลจากหลายแหล่ง ควรรวบรวมข้อมูลจากหลายแหล่ง 4) วิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้าน ควรวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เพื่อให้ได้ภาพรวมที่สมบูรณ์และนำไปสู่ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพ 5) การบูรณาการหลักธรรมาภิบาล อย่างแท้จริง โดยผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องยึด หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า เป็นกรอบแนวคิดสำคัญในการบริหารจัดการองค์กรให้มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับในสังคม โดยหลักนิติธรรมมุ่งเน้นการยึดถือกฎหมาย ระเบียบ และกติกาย่างเสมอภาคและเป็นธรรม ควบคู่กับหลักคุณธรรมที่ส่งเสริมความซื่อสัตย์ สุจริต และจริยธรรมของผู้ปฏิบัติงาน

5. อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้พบผลการวิจัยสำคัญที่นำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร ดังนี้

จากการศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 346 คนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ที่มีช่วงอายุ 41-50 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี มีประสบการณ์การทำงาน 11 ปีขึ้นไปและดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา พบว่าสภาพการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล เมื่อนำมาพิจารณารายด้าน ปัญหาที่มากที่สุดลำดับที่ 1 คือ ด้านหลักความคุ้มค่า เป็นหนึ่งในหลักธรรมาภิบาลที่สำคัญต่อโรงเรียนขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากร สามารถนำเสนอตัวอย่างงานวิจัยที่เน้นการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับวรวิทย์ มีเดช ได้ทำการวิจัยเรื่อง "รูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพของ

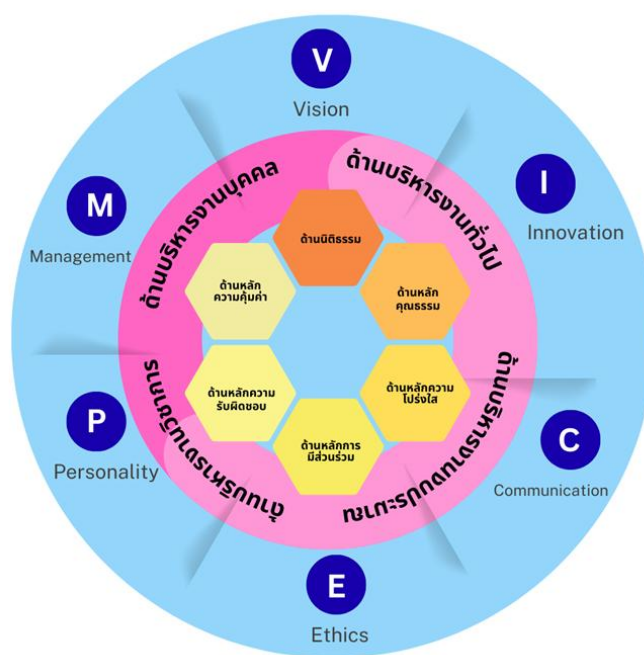
โรงเรียนขนาดเล็ก" โดยงานวิจัยนี้ได้ระบุถึง สภาพปัญหา ที่สำคัญของโรงเรียนขนาดเล็ก คือ การขาดแคลนงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่ (วรวิทย์ มีเดช, 2562) จึงเกิด ความต้องการจำเป็น ในการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดความคุ้มค่าสูงสุด เป็นงานวิจัยเสนอรูปแบบที่มุ่งเน้น หลักความคุ้มค่า ด้วยการ ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการบริหารจัดการ โดยเน้นการ ประหยัด การ สร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อรับบริจาคหรือการสนับสนุนทรัพยากรภายนอก และการ ใช้หลัก PDCA (Plan-Do-Check-Act) ในการตรวจสอบความคุ้มค่าของการใช้จ่ายทุกรายการอย่างโปร่งใส และมีความสอดคล้องกับ สมชาย เหล็กเพชร ได้ศึกษาเรื่อง "การประยุกต์ใช้หลักความคุ้มค่าในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน" ซึ่งเป็นงานวิจัยที่ให้ความสำคัญกับการบริหารการเงิน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของ หลักความคุ้มค่า ในบริบทของโรงเรียนขนาดเล็ก (สมชาย เหล็กเพชร, 2561) ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า สภาพปัญหา คือการจัดซื้อจัดจ้างที่ขาดประสิทธิภาพและไม่โปร่งใส ทำให้เกิด ความต้องการจำเป็น ในการกำหนด ระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจนและตรวจสอบได้ เพื่อให้การใช้เงินทุกบาททุกสตางค์เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน ซึ่งสอดคล้องอย่างยิ่งกับ หลักความโปร่งใส และ หลักความคุ้มค่า ของธรรมาภิบาลในรูปแบบที่กำลังนำเสนอ

ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้วยการศึกษเอกสารเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร สอบถามบุคลากรในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 346 คน และสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 9 คน ผู้วิจัยนำเสนอรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร จากประเด็นในการสัมภาษณ์เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยสรุปตามองค์ประกอบของรูปแบบ ที่สำคัญของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้งหมด 6 องค์ประกอบ คือ 1. หลักการ 2. วัตถุประสงค์ 3. กระบวนการบริหารสถานศึกษาแบบบูรณาการหลักธรรมาภิบาล และ 4. เงื่อนไขความสำเร็จ สะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร จากการตรวจสอบรูปแบบ พบว่า ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง และด้านความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับผลการวิจัยที่จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล อาจเป็นเหตุผลมาจาก สภาพการบริหารสถานศึกษาในปัจจุบันมีปัจจัยที่ทำให้การปฏิบัติงานมีความสำเร็จ โดยเฉพาะการขับเคลื่อนที่มีบุคลากรเป็นฟันเฟืองสำคัญการบริหารจึงไม่ได้คาดหวังที่ผลงานทางวิชาการโดยไม่ตระหนักถึงสภาวะจิตใจ ดังนั้น การบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาลจึงเป็นแนวทางที่จะทำให้เกิดประโยชน์ งานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ด้วยการสร้างความสุขในสถานศึกษา ซึ่งอาจจะเป็นอีกมิติของการบริหารในปัจจุบันและอนาคตที่ผู้บริหารให้ความสำคัญ ซึ่งสอดคล้อง Keeves กับแนวคิดของที่ว่า รูปแบบควรเป็นแนวทางที่สามารถพยากรณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นได้ โดยต้องมีความเหมาะสมกับบริบทของสิ่งสิ่งที่ปฏิบัติ (Keeves, 1988)

ดังนั้น สำนักงานสังกัดกรุงเทพมหานคร และสถานศึกษาในสังกัด ควรให้ความสำคัญกับการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล โดยเน้นไปที่สมรรถนะด้านการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กของผู้บริหาร ที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นเร่งด่วนตามลำดับ ควบคู่กับการสร้างหลักธรรมาภิบาลร่วมกันภายในโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างผู้บริหารให้มีการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาลที่ยั่งยืนได้

6. องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่จากงานวิจัย รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้เป็นรูปแบบเชิงสัญลักษณ์ (Semantic Model) โดยมีหลักธรรมาภิบาล เป็นตัวขับเคลื่อนกระบวนการบริหารสถานศึกษาแบบบูรณาการหลักธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นองค์ความรู้จากการวิจัย “VICE PM MODEL” ดังในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้การวิจัย

จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็นว่า กระบวนการบริหารสถานศึกษาแบบบูรณาการหลักธรรมาภิบาล “VICE PM MODEL”

มีรายละเอียด ดังนี้ หลักธรรมาภิบาล ด้านนิติธรรม คือ การดำเนินงานตามกฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับ ด้านหลักคุณธรรม คือ การยึดมั่นในความดีงามและความถูกต้อง ด้านหลักความโปร่งใส คือ การ

เปิดเผยข้อมูลและตรวจสอบได้ ด้านหลักความคุ้มค่า คือ การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ด้านหลักความรับผิดชอบ คือ การแสดงความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจและการกระทำ ด้านหลักการมีส่วนร่วม คือ การเปิดโอกาสให้บุคลากรหรือผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

การบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาลของกรุงเทพมหานครถูกออกแบบขึ้นเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบและยั่งยืน โดยเน้นการบูรณาการหลักธรรมาภิบาลเข้ากับบทบาทผู้นำและการกิจหลักของสถานศึกษา การบริหารสถานศึกษาประกอบด้วยกระบวนการสำคัญ ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ การประสานงาน และการควบคุมงาน ซึ่งขับเคลื่อนงานใน 4 ด้าน คือ งานวิชาการ งานบุคคล งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป การใช้หลักธรรมาภิบาล 6 ประการเป็นแกนกลางช่วยกำกับให้การดำเนินงานโปร่งใส ตรวจสอบได้ และยึดประโยชน์ผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักนิติธรรมสร้างระบบระเบียบที่ทุกคนยอมรับร่วมกัน ขณะที่หลักคุณธรรมช่วยหล่อหลอมให้บุคลากรประพฤติด้วยความซื่อสัตย์และเป็นแบบอย่างที่ดี หลักความโปร่งใสส่งเสริมวัฒนธรรมการเปิดเผยข้อมูล การตรวจสอบ และความไว้วางใจระหว่างกัน ส่วนหลักการมีส่วนร่วมช่วยเปิดพื้นที่ให้ชุมชนและบุคลากรมีบทบาทในทุกขั้นตอนการบริหาร หลักความรับผิดชอบต่อช่วยสร้างทัศนคติแห่งการตระหนักรู้หน้าที่ และหลักความคุ้มค่าเน้นการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด เมื่อองค์ประกอบทั้งหมดบูรณาการเข้าด้วยกัน จะก่อให้เกิดระบบบริหารที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องบริบทพื้นที่ และมุ่งผลสัมฤทธิ์คุณภาพผู้เรียนเป็นเป้าหมายสูงสุดของสถานศึกษา

7. สรุปและข้อเสนอแนะ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นและพัฒนาารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหารและข้าราชการครู จำนวน 346 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 9 คน ผลการวิจัยพบว่าความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านนิติธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักคุณธรรม และผลการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย พบว่า องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยได้สร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามองค์ประกอบของรูปแบบเชิงข้อความ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการบริหารสถานศึกษาแบบบูรณาการหลักธรรมาภิบาล และ เงื่อนไขความสำเร็จ รวมถึงโครงการส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล วิธีการดำเนินงาน แนวทางการประเมินผลเงื่อนไขความสำเร็จ และกระบวนการบริหารสถานศึกษาแบบบูรณาการหลักธรรมาภิบาล ข้อเสนอแนะจากการวิจัย 1. ควรศึกษาการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา อื่นนอกจากหลักธรรมาภิบาล เช่น อปริหานิยธรรม ทสภารมมี และไตรสิกขา เป็นต้น มาใช้ร่วมกับการบริหาร

สถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร 2. ควบศึกษการบริหารสถานศึกษาอื่น
หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน ที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล สังกัด
กรุงเทพมหานคร 3. ควบศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักธรรมาภิบาล
สังกัดกรุงเทพมหานคร

เอกสารอ้างอิง

- พระสกล ฐานธมโม (อินทร์คล้าย). (2556). *การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระอุทิศ สมมาภาณี (แท่งทอง). (2564). *หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารการศึกษา*. วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. (2567). *ระบบสารสนเทศ Big Data: ข้อมูลจำนวนบุคลากร*.
<https://webportal.bangkok.go.th/>
- วรวิทย์ มีเดช. (2562). การศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้ต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน. *วารสารวิชาการศึกษา*.
- สมชาย เหล็กเพชร. (2561). *วิเคราะห์งานของพระสงฆ์ในฐานะที่เป็นผู้นำพัฒนาชุมชน*. บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579*. พริกหวานกราฟฟิค.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น* (พิมพ์ครั้งที่ 3). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- Best, J. W. (1977). *Research in education* (3rd ed.). Prentice-Hall.
- Cronbach, L. J. (1970). *Essentials of psychological testing* (3rd ed.). Harper & Row.
- Keeves, J. P. (Ed.). (1988). *Educational research, methodology, and measurement: An
international handbook*. Pergamon Press.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities.
Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607–610.
<https://doi.org/10.1177/001316447003000308>
- Likert, R. (1967). The method of constructing an attitude scale. In M. Fishbein (Ed.), *Readings
in attitude theory and measurement* (pp. 90–95). John Wiley & Sons.